

Vahingonkorvausvaatimus sopimusrikkomuksesta

Aluehallitus 09.06.2025 § 196
7101/03.06.05/2025

Valmistelija toimialajohtaja Jussi Savola, puh. 040 330 5512, jussi.savola@omahame.fi

Selostus **Taustaa**

Kanta-Hämeen hyvinvointialue kilpailutti syksyllä 2023 vainajien siirtokuljetusten hankinnan. Hankinta oli jaettu maantieteellisesti seitsemään osa-alueeseen. Osa-alueiden 1, 2, 3, 5 ja 6 tarjouskilpailun voitti Hämeen Hautauspalvelu Oy. Asiassa solmittiin hankintasopimukset osa-alueittain joulukuussa 2023.

Pian sopimusten allekirjoittamisen jälkeen Hämeen Hautauspalvelu Oy ilmoitti hyvinvointialueelle, että alueen vainajien siirtokuljetuksia on tilattu myös muilta palveluntuottajilta kuin heiltä. Hämeen Hautauspalvelu Oy teki asiasta kaksi reklamaatiota ja asiaa selvitettiin teams-palaverissa ja sähköpostitse. Hyvinvointialue ei katsonut, että asiassa olisi tapahtunut sopimusrikkomusta, mutta pyrki silti muuttamaan sisäistä ohjeistusta niin, että siirtokuljetustilauksia tehtäisiin ensisijaisesti Hämeen Hautauspalvelu Oy:ltä.

Hämeen Hautauspalvelu Oy ilmoitti 25.3.2025, että se jättää asiassa korvausvaatimuksen. Hyvinvointialue vastaanotti korvausvaatimuksen 25.4.2025. Korvausvaatimuksessa on edellytetty vastausta 9.5.2025 mennessä. Korvauksen hakijalle on ilmoitettu, että asia käsitellään aluehallituksessa 26.5.2025.

Vahingonkorvausvaatimus

Vaatimus on otsikoitu sovintoehdotukseksi, mutta asiakirja on luonteeltaan vahingonkorvausvaatimus. Hämeen Hautauspalvelu Oy katsoo Kanta-Hämeen hyvinvointialueen rikkoneen hankintasopimuksia ja/tai hankintalakia tehtyään virheellisen valinnan tarjouskilpailun voittajaksi, hankkiessaan hankintasopimukseen kuuluvia palveluita muilta palveluntuottajilta ja muutettuaan hankintasopimuksen ehtoja olennaisesti. Korvauksen hakija esittää lisäksi, että on epäselvää, ovatko kaikki tarjoajat täyttäneet hankinnan soveltuvuusvaatimukset.

Hämeen Hautauspalvelu Oy esittää, että sillä on oikeus hankintalain 169 §:n mukaiseen vahingonkorvaukseen. Vaatimuksessa esitetään, että hankintalain 169 §:n mukaisen vahingonkorvausäännöksen tarkoituksena on saattaa vahinkoa kärsinyt samaan asemaan, jossa se olisi, mikäli hankintamenettelyssä ei olisi tapahtunut virhettä.

Hakija vaatii korvattavaksi seuraavia väitettyjä vahinkoja:

- 1) Saamatta jääneet liikevoitot Kanta-Hämeen keskussairaalan ja Tampereen välillä yhteensä 7 336,20 euroa.
- 2) Saamatta jääneet liikevoitot – ostot hankintasopimuksen ulkopuolisilta palveluntuottajilta yhteensä 47.621,24 euroa.
- 3) Saamatta jäänyt liikevoitto – Hämeenlinnan kantakaupungin alueen menetys yhteensä 13.149,12 euroa.

- 4) Selvittelykustannukset – oikeudelliset palvelut. Kulut ilmoitetaan myöhemmin.
- 5) Selvittelykustannukset – oma työ. Hakija vaatii korvattavaksi omaa asiaan käyttämänsä työaika 17. 212,50 euroa.

Yhteensä Hämeen hautauspalvelu Oy vaatii korvauksia 85 319,06 euroa, minkä lisäksi he ilmoittavat vaatimukset oikeudellisten kulujen osalta erikseen.

Kirjelmä on oheisena.

Asian arviointi

Hyvinvointialueen lakipalvelut on arvioinut asiaa ja peilannut sitä hankintalain ja sopimusoikeuden lainsäädäntöön, periaatteisiin ja oikeuskäytäntöön. Korvausvaatimus on hylättävä seuraavin perustein.

Hankintalain 169 § liittyy hankintamenettelystä aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseen, eikä sitä voida soveltaa väitettyyn sopimusrikkomukseen. Hankintalain esitöissä (HE 108/2016) todetaan, että jo tehdyn sopimuksen sisältöön ja ehtoihin liittyvissä sopimusrikkomuksissa sovellettavaksi tulevat osapuolten väliseen sopimukseen sisältyvät määräykset sekä yleiset sopimukseen perustuva vastuuta koskevat vahingonkorvaussäännöt. Hankintalain 169 § ei siis oikeusnormina sovellu tapaukseen, eivätkä vaatimuksessa esitetyt kyseiseen säännökseen perustuvat väitteet perusta vahingonkorvausvelvollisuutta tapauksessa. Hankintasopimukseen johtaneesta hankintamenettelystä ei ole tullut valituksia tai oikaisuvaatimuksia. Hankintapäätös on saanut lainvoiman ennen kuin sopimukset on allekirjoitettu.

Vaikka korvauksen hakija ei ole vedonnut sopimusoikeuden normistoon, on tapausta arvioitu hankintalain 169 §:ää tarkentavista säännöksen esitöistä johtuen myös sopimusoikeuden näkökulmasta. Väitteisiin liittyvissä sopimuksissa on selväsanaisesti todettu, että hyvinvointialueella ei ole palvelussa määräostovelvoitetta. Sopimuksissa on myös todettu, että hyvinvointialueella on oikeus ostaa palvelua myös muilta, kuin korvauksen hakijalta. Tilanne on ratkaisevasti erilainen kuin sellaisissa sopimuksissa, joissa osapuolet ovat sopineet tietyistä tilausmääristä tai yksinoikeudesta. Hyvinvointialue ei ole rikkonut sopimuksia tilattuaan palvelua muilta palveluntuottajilta, eikä sillä siten ole sopimusrikkomukseen perustuvaa korvausvelvollisuutta.

Vaikka hyvinvointialue ei ole asiassa korvausvelvollinen, on arvioinnissa kiinnitetty huomiota myös haetun korvauksen määrään. Haettu korvaus saamatta jääneiden liikevoittojen osalta on huomattavasti suurempi, kuin mihin hakijalla olisi ollut oikeutta silloinkaan, jos kyseessä olisi ollut hyvinvointialueelle korvausvelvollisuuden tuottava menettely. Vaatimus olisi siis tullut hylätä jo ylimitoitettujen korvausvaatimusten vuoksi.

Vainajien siirtokuljetukset on sittemmin kilpailutettu uudelleen keväällä 2025. Hyvinvointialue on jatkanut sisäisen ohjeistuksen päivittämistä siirtokuljetusten tilaamisen osalta.

Vahingonkorvausvaatimuksessa on tuotu esille tuomioistuinprosessin mahdollisuus. Jos asia etenee tuomioistuimeen, on syytä harkita asian antamista asianajotoimiston hoidettavaksi.

Yhteenveto

Kanta-Hämeen hyvinvointialue ei ole menetellyt asiassa tavalla, joka muodostaisi sille vahingonkorvausvelvollisuuden. Hakijan vaatimukset tulee kokonaisuudessaan hylätä.

Hallintosäännön 10 §:n 5 momentin 20-kohdan mukaan aluehallitus päättää vahingonkorvauksesta sekä sovinnon ja akordin tekemisestä, ellei tässä hallintosäännössä muuta määrätä. Korvausvaatimuksen määrä ylittää viranhaltijoille delegoidun toimivallan, joten aluehallitus on asiassa päätösvaltainen.

(JL)

**Hyvinvointialuejohtajan
päättösesitys**

Aluehallitus päättää

1. hylätä esitetyn vahingonkorvausvaatimuksen ja
2. valtuuttaa konserni- ja tukipalveluiden toimialajohtajan tekemään tarvittaessa valitsemalleen asianajotoimistolle toimeksiannon mahdollisen tuomioistuinprosessin läpiviemiseksi ja päättämään mahdollisesta sovinnosta.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Hankinta- ja laadunhallintajohtaja Jouni Sakomaa ja hankintapäällikkö Mikko Tuomas olivat kokouksessa paikalla asiantuntijoina tämän asian käsittelyn aikana.

Täytäntöönpano

Päätösote / hakija, toimialajohtaja Jarmo Lappalainen

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus